

777

1. Febr. 1899: Forespørgsel til Indenrigsministeren.

778

gere nogen Grund til, at Hartkornet skal blive ved at vedligeholde Købstadgaderne nu, da Postbefordringen foregaar med Jærnbanen. — Altsaa gennem Formue- og Lejlighedsskatterne til Amtskommunen kunne vi ikke ramme de andre Næringsveje, thi disse Skatter svares omtrent udelukkende af Hartkornet. Og naar vi saa komme til de sognekommunale Skatter, saa se vi ved at undersøge Sagen, at endnu lignede — naar vi tage Københavns Amt fra — de to Tredjedele paa Hartkornet og kun den ene Tredjedel paa Formue og Lejlighed, og selvfølgelig er Hartkornet der atter pligtigt til at tage sin Del af Formue- og Lejlighedsskatten ligesom de andre Næringsbrug. For Resten er denne Formue- og Lejlighedsskat ingen heldig Skat at opræve Kommuneafgifter efter, thi jeg kan have min Indtægt i en Kommune og udøve et vist Slid paa denne Kommunes Materiel og bo i en anden Kommune, og saa kommer jeg aldeles ikke til at skatte i den første. Det er derfor meget farligt at kaste for meget over paa Formue og Lejlighed for at lette Hartkornet ad den Vej. Skulle vi have en Formueskat paa Landet, saa tror jeg, den vil fremmes bedst og lægges mest retfærdig, hvis den Intægt- og Formueskat, der er foreslaaet her af den høje Regering, blev oprævet af Regeringen, og saa den Part deraf, som de forskellige Kommuner skulle have, blev delt ud til dem efter et vist bestemt Forhold.

Nu har der ogsaa fra Regeringens Side været tænkt paa at lempe denne Skatteydelse for Hartkornet. I Samlingen 1893—94 forelagde den daværende Indenrigsminister inde i Folketinget et Lovforslag, der gjaldt Bygningshartkornet, og hvorefter han søgte at ansætte Bygninger paa Landet til Hartkorn, dog saaledes, at de Bygninger, der vedrørte Landbruget, ikke vilde kunne blive ramte, idet deres Hartkorn i Reglen var for stort til at komme i Betragtning. Denne Lov kom til første Behandling og gik i Udvalg, og man saa ikke mere til den. Det hele, man altsaa har, var Bevidstheden om Ministerens gode Hensigt til at ville lempe de kommunale Hartkornsskatter paa Landet. Af Forhandlingerne dernede synes jeg, at

det fremgaar, at dette ny Bygningshartkorn just ikke var særdeles heldig valgt, thi selvfølgelig repræsenterer Bygningshartkornet ikke, saaledes som Jordbrugshartkornet, en bestemt Indtægt. Man kan i en Bygning have forskellig Næringsdrift, og den ene Næringsdrift kan være betydeligt mere lønnende end den anden. Efter det ministerielle Forslag vilde f. Eks. en Doktor eller en Købmand komme til at rangere med en stor Husmand eller en lille Bolsmand paa Landet, og det er dog faktisk, at de førstes Næringsindtægt er betydeligt større end de sidstes, og at det Slid paa det kommunale Materiel, som deres Virksomhed og Nærings udøver, ogsaa er betydeligt større end det, en Husmands Nærings udøver. — Dernæst er der en hel Del Bedrifter, som heller ikke kunde blive ramte ved dette Bygningshartkornsforslag, f. Eks. Tørvemoser, Kalkbrud og Kridtbrud; der er jo saa at sige ingen Bygninger til, og det er dog Næringsveje, som udøve et ganske betydeligt Slid paa det sognekommunale Materiel. Jeg tror ikke, at den Maade var heldig, det Indtryk har jeg i alt Fald faaet. — Jeg tror, at vi skulle helt bort fra Hartkornsskatterne i kommunal Retning, thi selv om de vare retfærdig anlagte, den Gang Hartkornssættelsen fandt Sted, saa kunne de nu ikke længere kaldes retfærdige efter hele den Udvikling, der er sket. De ere ikke et tro Udtryk for Næringsens Størrelse; raa Jord er bleven dyrket op, kold og sur Jord er bleven drænet, Mosejord er bleven grøftet, og Jorden har faaet et helt andet Udseende til Landbrug end den Gang, Hartkornsskatterne bleve fastsatte. Og hvis vi regulere dem i dette Øjeblik, er det min Overbevisning, at der om faa Aar atter vil være Ulighed. Derfor tror jeg, at man i kommunal Retning maa helt bort fra Hartkornsskatterne og maa have en hel ny Maade at beskatte paa. Der er nu gaaet 5 Aar, siden dette Lovforslag kom frem. Ja, 5 Aar er maaske ingen lang Tid for et Lovforslag til at gaa igennem vor Rigsdag; men det er en lang Tid for Landbruget, Naar man er frisk og rask, er en Time ingen lang Tid, men er man syg og i Feber, er en Time en overordentlig lang Tid. Jeg tror, at Landbruget er under en